

Mi igazságot követelünk az igazság miniszterétől, mert mégis embertelen humanizmusnak tartjuk az esküdtszékek olyan védelmét, mely örül a gyilkosok felmentésén s ezzel buzdít az ártatlanok megölésére.

Az Erdélyi róm. kath. Irodalmi Társulat közgyűlése.

Irodalmi társulatunk február hó 20-án tartotta meg alapszabályaiban előírt évi rendes közgyűlését. A társulat rendes tagjai és tisztviselői közül megjelentek: Pál Antal elnök, dr. Cserni Béla alelnök, Soóthy Gyula fellelős szerkesztő, Imets F. Jákó, Tamási Áron, Zomoró Daniel, Kovács Lajos, dr. Körödy Péter kanonokok, dr. Balás Endre rector, Péter János, Héjja Kálmán, Király Gáspár szerkesztők, dr. Péter Antal, dr. Szentiványi Róbert theol. tanárok és több érdeklődő.

Pál Antal elnök röviden jelezve a közgyűlés tárgykörét és célját, megnyitja a gyűlést s a jegyzőkönyv vezetésére a betegsége miatt távollévő titkár helyett Király Gáspárt kéri föl.

Bejelenti, hogy a társulat nevében gr. Zichy Nándort születésének 80-dik évfordulója alkalmából üdvözölte, amely üdvözlésre gróf Zichy Nándor levélben a következőképpen válaszolt: Meghatottan köszönöm szíves megemlékezését és ezen köszönetemet kérem megbízóinak is átadni. Kérem Istent, hogy önökkel egyetértőleg engedje meg váltig az egyház es haza javára irányzott törekvésünket folytatni.

A közgyűlés első pontja dr. Körödy Péter kanonok emlékirata volt dr. Ujfalu s József kanonok fölött, aki elnöki minőségben irodalmi társulatunknak hosszú ideje keresz-

tül volt lelkes vezetője és irányítója. Nagy részletességgel és hűséggel mutat az elhunyt főpap kiváló jellemvonásaira, papi hivatásának szigorú felfogására és annak lelkiismeretes betöltésére, áldásos társadalmi tevékenységére, amely mindenütt mely nyomokat hagyott s széles körben tette szeretettelgyéniségét s nevét ismeretessé, nagy tudására, melyet állandó tanulással szüntelenül gyarapított. Szeretettel méltó ember volt, tele erős akarattal, tiszta meggyőződéssel alapuló igazsággal, melyet az ország tanácsában is bátran és ekesszólóan hirdetett.

Az emlékirat hatása alatt újra megelevenült előttünk az ő méltóságjelvénye alakja, amint nem is olyan régen itt járt-kelt közöttünk és mely megilletődés szállott meg mindnyájunkat, hiszen olyan embert veszítettünk benne, akinek a helye egyelőre nehezen lesz pótolható.

E lelkes és ihletett tolmácsolása után az Ujfalu s i elvesztése fölött érzett fájdalomnak, dr. Szentiványi Róbert tartott felolvasást „Több örömet” címen Hartmann Edék kedvetlen pesszimizmusával szemben rámutatott arra, hogy a kereszténység tanításaiban és kimagasló, nagy képviselőiben az örömet tartja az Isten országja feljövő vonásának. S ha nincs az emberiségnek mély öröme, bizonyára nem csak az alkohol s effajta másodrendű tényezőkhöz, hanem a mély szeretet hiányán múlik.

A felolvasást, valamint az előbbi emlékirat szövegét is lapunk alkalmadtán közölni fogja.

A felolvasás végzetével a beteg egyesületi titkár helyett Király Gáspár főgymnáziumi tanár felolvasta Kárpis János titkári jelentését, amely egész terjedelmében itt következik.

Milyen tisztelt közgyűlés! Midőn most társulatunk működésének harminckettedik évére vagyunk szerencsések visszatérni, nyugodtan mondhatjuk, hogy úgy a teljesített munkának, mint a még bevalandó reményeknek elő tudatában vagyunk. Irodalmi társulatunk a nehézz megpróbáltatások után, az irányában emelt

együtt kulturális intézményeiket, összehasonlítva sokat tettünk a könnyűvérű japán és dolgos kínai között, a között a kompakt egységes kínai között, ki imadja hazáját és terjeszteni fogja Európa felé hatalmat.

Megkapó volt a professzor úrnak jóslata: mi adjuk a kínaiak kezébe a fegyvert, mi adunk instruktorokat nekik, kik a művelt nyugat hadi tudományaira oktatjuk őket, s a miért jutalmunk lesz majd az, hogy egy nagy kínai népvándorlás fog bekövetkezni és aztán ráteszik kezüket Európára a copfos kínaiak.

Kár, hogy a vetített képeket nem lehetett bemutatni, mert a gép felmondta a szolgálatot. Hatalmas tápsviharban volt része a professzor úrnak és a publikum nem akart semmiképp sem belenyugodni abba, hogy vége az élvezetes előadásnak. Azt hiszem, reggelig is elhallgattak volna, annyira behelgelő volt a tanár úr előadása.

Utolsóként a férfiak zenekíséret mellett két énekszámot adott elő.

Szinte megfellelkeztem a kis Szalváryról. Pedig ő neki is nagy szerepe volt a hangversenyen, mert ő írta az „Egyedül” című egyfelvonásos szindarabot. Nem szorul dicséretre, hiszen a könnyek neki is szóltak, a szerzőnek.

Az oltáregylet működése nemcsak szép. Nemes és szép volt hangversenye is. Azt hiszem, nem volt utolsó hangversenye ez az oltáregyletnek, hanem a miként folytatja áldásos működését a templomokban, úgy fogja folytatni azt a társadalmi életben is, s akkor „lesz majd virág és gyümölcs ami fánkon, s ami útnak meddő nem marad”.

igények változtával, de még inkább kellő anyagi erők hiányában az alapításnak céljait a mostani viszonyok közt még teljesen megvalósítani nem tudja.

Kettős feladat harul tehát miránk. Egyrészt az alapszabályok szellemének megfelelőleg a kitűzött célokból megvalósítani mindazt, ami a mostani körülmények között megtehető, másrészt előkészíteni a szerencsésebb jövőt, amely az alapítók nemes szándékát teljesen életre hívhatja. És mi ennek a kettős hivatásnak az elmúlt esztendőben tőlünk telhetőleg megfelelői igyekeztünk.

A társulat lapja az eddigi terjedelemben mindinkább eleven, változatos tartalommal jelent meg. Köréje mind több és több működő tag, iróli erő tömörül és így fejlődése biztosítva van. Akadnak ugyan meg elegendő, akik kicsinylőleg, üresen kritikáznak fölötté, pedig helyesebben ténnek, ha helyett kezükbe fognak tolvak és maguk is dolgoznak benne, mert akkor valószínűleg az ő varakozásukat is kielégítene, ízlésüknek inkább megfelelő lenne.

Sajnos, hogy mint nálunk mindenben, úgy ebben a munkálkodásban is az annyira szükséges kölcsönös megerítés és hasznos egyesülés helyett a szétvonás szelleme rémit. Pedig kár meg jobban lekiacsnítani működésünköt, amely szükség-szerű, amely csekély anyagi és szellemi erőink, gyenge pártolásunk mellett nem lehet egyszerre hatalmas, terjedelmes, de föltétlenül magában rejti az egészséges fejlődésnek csiráit.

Társulatunk belső életét illetőleg azzal számolhatok be, hogy volt egy felolvasással egybekötött gyűlésünk és öt választmányi ülésünk, melyeken az ügyvezetést láttuk el. Hasznos és célszerű vallalkozás volna, ha a felolvasó üléseknek és vitáknak elejét fonat ismét fölvennők, amivel ügyeink iránt nagyobb érdeklődést keltenénk és működésünkbe több életet hoznánk.

A társulat jövőjének biztosítását illetőleg úgy szellemi, mint anyagi szempontokból minden lehető elkövetni igyekeztünk. Az utóbbira nézve igen fontos a pénztári hivatal ügybuzgó működése, mely alaptökeket folytonos emelkedést eszközöl. Ezzel előkészítjük, hogy a jövő nemzedék munkája kellő anyagi feltételek mellett sokkal eredményesebb lehessen.

Alaptökeink gyarapítására szolgáló volt elnökünknek, Ujfalu s József dr.-nak kegyes öröksége, ki vegrendeletében a társulatnak 500 koronát hagyományozott. Méltó, hogy az ő nemes példáját mások is kövessék s még haló poraikban se feledkezzenek meg a keresztényi sajtó támogatásáról.

Öszinte sajnálattal kell jelentenem, hogy a halál az elmúlt esztendőben is négy kiváló tag-társunkat ragadta el: Ujfalu s József dr. apatkaonokot, volt elnökünket (életrajzát l. Közművelődés XXXII. évf. 12. sz.), Ávédik Lukács erzsébetvárosi örömy szertartású plébánost, Buslig József brassói főgimn. igazgatót (Közművelődés XXXII. évf. 44. sz.) és Péterffy József tb. főesperes, etédi plébánost. Igaz részvétünk kísérete utolsó útjukra, kegyeletes emléket hálával őrzi meg társulatunk.

Tagjainknak és előfizetőinknek számában a pénztár rendezése folytán az elmúlt évben változás állott be, de az a társulat javára vált, amennyiben számuk örvedetesen emelkedett. Volt 17 alapító, 19 pártoló, 110 rendes tag s vagy 140 előfizető.

Méltó és szükséges, hogy megértsük végre is a kornak hívó szótát és már meglévő és fejlődő erdélyi kath. sajtónknak áldozatos támogatására mennél többeket megnyerni igyekeztünk, mert majd így kellő lelkesítéssel és

anyagi pártolással sikerülni fog társulatunk alapításának céljait teljesen életre hívni és megvalósítani. Alázattal kérem ezen jelentésemnek szíves tudomásul vételét.

A közgyűlés a gondosan összeállított titkári jelentést tudomásul veszi.

K ö r ö d y Imre pénztáros az 1909. évi vagyoni forgalomról és a zárószámadásról a következő jelentést terjeszti elő:

A) B e v e t e l:

1. A püspök úr öngyémeltőségétl kegyes adomány	800.— K.
2. Előfizetésekből, a) a püspök úr öngyémeltőségétl 34 lapra (a S K. = 272 K.), b) egyesektől (1467'61 K.) összesen	1739'61 K.
3. Pártoló tagsági díjakból	148.— K.
4. Rendes tagsági díjakból	472.— K.
5. Takarékbetéti tőkek kamataiból, a) alaptőkekamat (86'38 K.), b) forgalmi tőke kamata (41'77 K.) összesen	128'15 K.
6. Adószelvre törlesztetett	161'71 K.
7. Mult évi készpénzmaradvány	919'09 K.
összesen	4368'56 K.

B) K i a d á s:

1. Közművelődés c. lapért a lapkiadónak	2340.— K.
2. Ugyanannak a lap rendkívüli mellékleteiért	68.— K.
3. A takarékpénztárba betetett a) az alaptőkéhez (762 K.), b) a forgalmi tőkéhez összesen	1662.— K.
4. A takarékpénztári betéti tőkek kamatainak tökécsítésére, a) az alaptőke kamata (86'38 K.), b) a forgalmi tőke kamata (41'77 K.) összesen	128'15 K.
5. Vegyes apró kiadásokra	29'62 K.
6. Pénztári maradvány, mint egyenleg	140'79 K.
összesen	4368'56 K.

Vagyoni mérleg az 1909. év végén.

1. Készpénzben van	140'79 K.
2. Alaptőke a gyulafehérvári takarékpénztárban 700L sz. betéti könyvben 1910. január 1-től járó 5% kamattal	1931'38 K.
3. Forgalmi tőke ugyanottan ugyanazon időtől járó 4 1/2% kamattal	1062'90 K.
4. Adószelvényi követelés	3796'06 K.
összesen	6931'13 K.
1908. év végén volt a vagyon	6080'99 K.
1909. évi gyarapodás	850'14 K.

Közléselőirányzat 1910. re.

A) B e v e t e l.

1. Mult évi készpénzmaradvány	140'79 K.
2. Előfizetési díjakból: a) a püspök úr öngyémeltőségétl 32 lapra (a S K. = 256), b) rendes előfizetőktől (1400 K.) összesen	1656'— K.
3. Tagsági díjakból: a) pártoló tagoktól (150 K.), b) rendes tagoktól (450 K.), összesen	600.— K.
4. Takarékpénztári betéti tőkek kamataiból: a) alaptőke kamataiból (95 K.), b) forgalmi tőke kamataiból (50 K.), összesen	145.— K.
összesen	2541'79 K.

B) K i a d á s.

1. A Közművelődés c. lapért a 45 K. 52 hetre	2340.— K.
2. Egyéb nyomtatványokra és költségekre	200.— K.

3. Előre nem látható kiadásokra	360.— K.
összesen	2900.— K.

A kiadást a bevételből leütve, mutatkozik túlkiadás . . . . . 358'21 K.

A pénztáros jelentését a közgyűlés szintén tudomásul veszi s köszönetet mond a pénztár fáradságos és sok gondot adó, mindamellett szakértő és pontos vezetéséért.

Az indítványok során az elnök bejelenti Gy á r f a s Tihamér brassói főgimn. tanárnak egy indítványát, melynek a lényege az, hogy adjon ki az Irodalmi Társulat füzetes vállalat alakjában egy folyóiratot, melyben Erdélyre vonatkozó művészettörténeti, régészeti s főképp egyházmegyei történetét megvilágító közlemények látnának napvilágot. A meghatározott időhöz nem kötött füzetek mintegy folytatásai lennének a boldogult Veszely Füzeteinek.

Az indítványt dr. S z e n t i v á n y i Róbert hozzászólása után a közgyűlés elvben elfogadja, részletes megvitatását azonban a választmányra bizza.

Az alapszabályoknak a társulat működését szabályozó rendelkezése értelmében a közgyűlés feladatához tartozik a tisztviselők választása és a választmány újjáalakítása három évi időtartamra. Ez a három évi megbízás lejárván, az elnök a maga, valamint a tisztviselőtársai és a választmány nevében bejelenti lemondását. I m e t s F. Jakó apát kanonok javaslatba hozza a régi tisztviselői kar és választmány újbóli megválasztását, mit a közgyűlés közfelkiáltással elfogad.

Végül rendes tagnak felvették A n d r á s Péter homoród-karacsonyfalvi lelkeszt s ezzel a gyűlés véget ért.

Amidőn az Erdélyi róm. kath. Irodalmi Társulat évi közgyűléséről a fentebbiekben krónikás hűséggel beszámolunk, az a hagyományos szokás vezérel, hogy távollevő tagtársainkat is pontosan értesítsük ennek a szerény igényű kath. szervezetnek hasznos munkásságáról. Jöjünk van arra, hogy legalább a magunk körében a kath. ügyek iránt figyelmet ébresszünk. Van-e ez ellen valakinek kifogása? Mert igaz van a titkári jelentésnek, amikor működésünk lekiemeléséről beszél. Sokan vannak, főképp azok között, kiket túltengő ambíció vagy betegség önzert vezet a közelet porondjára. Mi ezekkel csak annyiban törődünk, amennyiben gyógyíthatók, egyébként pedig haladunk a magunk útján: szolgálni akarjuk a katolicizmus ügyét szívvel, lélekkel és őszinteséggel, felülemelkedve a mindennapi akadályokon. Bizunk az Isten segítő kegyelmében.

A nagybójtai mulatságokhoz.

Nagybójtban az rendez mulatságot csak kinek elvei megengedik. Mi katolikusok azon meggyőződésnek vagyunk a hívei, hogy a nagybójt a megbánás ideje, amikor mulatságot, dárídót nem csapunk. Ez természetes is hisz, csak így lehetünk hűek keresztény világnézetünkhöz csak így nem ejtünk csorbát elveinknek gyakorlati életben való megvalósításán. Persze a társadalomban vannak más „világnézet”-nek hódoló is, akik nem ismernek nagybójtól, tehát ők akkor is rendeznek nyugodtan mulatságot. Nemde erre is azt mondjuk, hogy ez is természetes. Igen, ők rendezhetnek, de viszont kiemelni kívánom, hogy az ilyen mulatságon katolikus hívó a „legtermészetesebben” nem veszen részt. Semmi körülmények között sem. De, ha azt a nagybójtai mulatságot olyan testület rendezzi, amelynek vezetősége közömbös a

hitbeli dolgokkal szemben, a tagoknak száma azonban túlnyomó részben, vagy ha nem is így, de bizonyos arányban mégis katolikus, sőt megeshetik, hogy jó katolikus.

Ezen a teren biz' nagyon szomorúak a tapasztalatok! Nagyon szomorúak s bántóak például Kolozsvárt is.

Itt vannak a patikusok az ők nagybójtai mulatságokkal! A postások! Az ügyvédjelöltek. S csattanóul a vármegyebál! Majd jön a Tanítók Hazája — házi bálja. Bankárok! Kereskedők stb. stb. Hát mikben leli ez a magyarázatát. Hogy a patikusok túlnyomóan rendezetlen felekezettiek!? A postások talán nem tudják, hogy a nagybójt titott idő? Az ügyvédjelöltek túl modernek ahhoz, hogy a nagybójtal is törődjenek?! A vármegye pedig? Ez meg éppen rácafol arra a szép hagyományra, hogy elegans, ellitte bállok csak a farsang keretébe illenek! A vezetőség pedig?! . . . Legjobb minden okoskodás nélkül elhinnünk, hogy itt a vezetőség mindnyája ama világnézethez húz, amely nem ismer, sőt nem akar ismerni pld. nagybójtól. Ha így áll a dolog, akkor ne vessünk semmit a szemükre. Az ő lelkiismeretük rajta! Legfeljebb annyit kockáztathatunk meg: nem tudják mit cselekesznek!

Igy állván a dolgok, mit akarok tulajdonképpen?? Mit akarok?! Ki akarom önteni epém azzal a katolikus társadalommal szemben, amely eme társulatoknak tulajdonképpen éltető eleme, vagy talaja vagy nem tudom mit mondjak s ennek dacára, a többsége dacára nem tud annyi tiszteletet kivívni a maga számára, ha ezen társulatoknak, testületeknek vezetősége még egyszer olyan „modern” stb. volna.

Tulajdonképpen kik adják az impulzust az ilyen böjtai mulatságokhoz. Kik viszik az ilyen testületekkel karöltve, annak kötelekéber, vagy függetlenül a főszerepet? Kimondjam-e? Igen, kimondom, csak azért, hogy elpiruljanak a jó katolikusok, hogy lassák, mint kerültek kátyúba, mint jutottak kelepcebe megerdemelt affektáló modernségre való törekvésükkel, igyekvésükkel. A nagybójtai mulatságokon a zsidó gentlemanok a vezetők, irányadók s Hebron rózsái a tobzó táncosnők, azok, akik saját tiltott idejükben a világ minden kincseért nem rendeznének egy bált, vagy el nem mennének valamelyik mulatságra. És ők mégis modernnek. Mégsem bigottak. Senki sem szólja meg őket, mert jaj volna annak, aki megpróbálná akar leszólni, akár megzavarni ez által az ő vallási ténykedéseiket!

Most aztán jönnek a katolikusok böjtai, szóval tiltott napjai, amikor a hitsorsosok, semmivel sem kötvék, talán azt kapjuk, vagy követeljük viszonzásul, hogy most tisztelet az én ünnepemet, várd végét az én gyászomnak. Oh, ez sok, ez hallatlan követelés volna! Sőt ellenkezőleg! Tiltott idő?! Nagybójt?! M-i-cso-da bigottság! A XX. században!

Ma, a modern világban, hogy jut ilyen eszébe, ugyan kérem ne hallgasson a papokra. Jöjjön kérem az Ezra bálra (patikust akart írni.) S a jámbor katolikus nem lát át a színt, sőt megszegyenli magát annyira „modern”, „felvilágosult” (néhány héttel ezelőtt — s néhány hetre rá megint bizonylan vallásos ritu-sukhoz hiven pászakát evő s disznóhús megvető) XX.-i gentlemanok s hölgyek láttára s szavaik, csipkedéseik hallatára és ahelyett, hogy a talpára állana, még a hitét is letagadja talán, vagy dadogva hebegi: ó jó katolikus, de nem bigott. Ó igazat ad az uraknak, t. i. a moderneknek. (Azok pedig a markukba röhögnek.)

Hát aztán az ilyen katolikusok miként tiltakozhatnának az olyan testületeknek (postá-

H I R E K.

sok, patikusok, ügyvédjelöltek, Tanító Haza, vármegye stb.) a nagybőjtben rendezendő mulatságai ellen, mert ezen testületeknek tagjai a legtekintélyesebb részben katolikusok. Az ilyen testületektől ugyanis méltán el lehetne várni, hogy respektálják a katolikus tagjaik elveit, világfelfogását, már annál is inkább, mert ők „modernek”, „türelmesek.” De Uram Istenem, hogyan kerhetnők ezt, mikor a katolikus maguk is teljesen érzéketlenek hitőknél, elveiknek a legravaszbab lejárattásaival szemben is, teszem azt a nagybőjti mulatságokkal szemben is. Vajjon ezen testületekben a „jó” katolikusok között akad-e legalább egy is, aki megkísérelte volna közbelépni: Nézzétek! Rendezzük ezt a mulatságot vagy bált inkább a farsangban, hiszen lehetnek jó kath. tagjaink is, akik szívesen támogatnak a mulatságunkat, de a nagybőjtben nem tehetik, mert elveikkel jönnek összeütközésbe. Alig hiszem.

Tavalyról tudok ugyan egy esetet. A kolozsvári Egyetemi Kör közgyűlésén egyik tag kékelt az ellen, hogy az Egyetemi Kör estélyét a nagybőjtben rendezzék, mert ezzel a katolikus közönséget távol tartják a mulatságtól. Nos, mi volt reá a felelet? „Ha nem jönnek el a katolikusok, lesznek ott mások!” (Egy jámbor közbeszólás is: „Ez úgy sem lesz Imre-bál.”) És rendezték nagybőjtben a mulatságot. (Olyan is volt a.)

Az ilyen testületek kath. tagjai tehát vagy sohasem tiltakoznak, másik eset: hiába tiltakoznak. Az elsőnek okai ismertek. Amásodikra nevez megjegyzésül annyit lehet hozzáfűzünk: Hiába! Csak azért, mert saját hívei eszerben hagyják.

Tehát odáig jutottunk, hogy akarva, nem akarva, inkább mondhatni: nagy előzékenyen beleegyezünk a mulatság nagybőjtrendezésébe.

Azonban még hátra van két sajnálatos tényemény: a legelszomorítóbb. A nagybőjti bálók védnökei, rendezői között látunk jó kath. neveket is először (pláne kath. intézmények, egyesületek, testületek vezetői, tagjainak neveit), másodsor pedig a mulatságon meg is jelennek, sőt ha a családosok, elviszik oda leányaikat is. (Hallottam ezzel szemben egy mentőéret. Ne nevéssünk! Róvid volt a farsang!) Hát az igaz. De az így érvelők közül, legérdekesebb, a farsangi előkelő bálók egyikén sem láttam egyikőket sem. Pedig a farsangban volt Kolozsvárt sok a vármegyei bál nívóján álló mulatság. Vagyis: jó kath. mamák, ha úgy tetszik, szülők, a farsangban nem viszik bálba leányaikat, de mivel a farsang rövid volt, hát a nagybőjtben fanyarodnak tánczra.

Sokat tűnődtem ezen jelenségeken, de sokat is bosszankodtam az elveknek, szent-hitűnknek a gyakorlati életben így sürűn való sutba dobásáért. Hiszen mind lehet valaki státusi főkorifeus, lehet valaki oltáregyleti tag, lehet kongregánista, az mit sem ér, ha a gyakorlati életben nem visszik be elveinket, hitűnket. Szélszében nem visszik be elveinket, hitűnket, de majmolólag utánozzuk, követjük mások felfogását, melyeknek helytelenségéről különben meg vagyunk győződve, ez nem fér össze a kath. jellemességgel! Az ilyennél többre becsülendő az, aki megvallja nyíltan, hogy elhagyott bennünket és felre áll, vagy halad az ő új útján. Megbocsátok neki, mert a meggyőződését követi, — hogy helyes az, vagy nem, az más kérdés — legyen az ő lelkiismerete szerint. Azonban az elvekre, kath. voltokra büszke, de a gyakorlati életben elvtelen katolikusok gyűlöltre méltóak!

Szentimreista.

— **Személyi hírek.** Herceg Hohenclohe Clodvigné egy hétig tartózkodott városunkban.

Dr. Cholnoky Jenő egyetemi tanár Kolozsvárról vasárnap városunkba érkezett: megnézte a Batthyányi-könyvtart, a székesegyház renovációját, este az oltáregylet hangversenyén felolvasást tartott s hétfőn reggel Kolozsvárra utazott.

Szabó György esperes több napig időzött nálunk.

— **Püspök urunk** eredeti tervétől eltérőleg nem szombaton, hanem csak hétfőn tért vissza székhelyére. Nagyszombatban lerőta a kegyelet adóját Weisz Ferenc kanonok, volt hitbuzgó zavari plebános iránt, aki az erdélyi püspöki szt. széknél tb. tanácsosa is volt és hosszas szenvedés után pénteken febr. 18-án fejezte be csendes, munkában eltöltött áldásos életét. A boldogult kanonoknaft tett ígérteft váltotta be, mikor földi maradványait beszentelte és másnap reggel 5 órakor az érseki konviktus kápolnájában bemutatta érte a szt. mise áldozatot. A szt. misén részt vettek a főgimn. felső osztályos tanulói közül nagyon sokan, akik az előző delután a főpáztornál vegertek szt. gyónásukat. Temetése vasárnap d. u. volt Zavarón, a környék papusáinak és hívő népének osztatlan részvete mellett.

— **Dr. Prohászka Ottokár püspök Kolozsvárt.** Dr. Prohászka Ottokár székesfehérvári püspök néhány nappal elhalasztván Kolozsvárra jövetelét, értesítése szerint febr. 27-én ejjel jön. Febr. 28-án, márc. 1. és 2-án tartja szent beszédeit. A főgimn. dísztermében és az apaca zarádab fog lelkigyakorlatokat tartani. Nőknek d. u. 1/25 kor, férfiaknak este 1/27-kor. Nagy érdeklődéssel várja a kath. intelligencia az oltáregyesülettel együtt az illusztris főpap jövetelét, mellyel elsősorban az oltáregyesületet tiszteli meg a lánglelkű püspök.

— **Megjutalmazott tanítók.** A nagyméltóságú m. kir. vallás- és közoktatásügyi magas minisztérium T. Kovács Antal esikszentmiklósi közs. isk. igazgató-tanító, Bakács József esikszentgyörgyi kántortanító, Gergely József esikszentimoni tanító és Hollo Endre esikszögödi tanítóknak — az 1907. évi XXVII. t. c. 4-ik §-a alapján — mint a népnevelés terén munkás, érdemes és eredményesen működő tanítóknak fejenként 200—200 korona jutalmat asszignált.

— **Dr. Apáthy István kibuktatása.** A kolozsvári rom. kath. hitközség febr. 20-án tartott közgyűlése sok fontos tárgyat intézett el. Szóba került az adókievetés kérdése is, de most még csak az előkészítés munkálatai folynak. Esemény számba ment Apáthy-nak a választmányból való kibuktatása. Mint szabadkőmíves nyíltan lépett fel, ez a tény az Alkotmány vezetőcikkében is olvasható volt. Ő, bár a választmány tagjai esküt tesznek, hogy nem szabadkőmívesek, mégis bennmaradt és nem cáfolta meg az Alkotmány közlését. Így nyíltan cselekedvén, mindenki tudta, hogy szabadkőmíves. Itéltek is felette. Mégis különös a szabadkőmívesek morálja, hogy minden lelkiismeretfurdalás nélkül leteszik az esküt és bennmaradnak a választmányban. Most mar ezentül ezeket majd a közgyűlés tanítja meg az eskü szentségére és egyszerűen kitessékéli őket, ha nyilvánvaló lesz, hogy valaki szabadkőmíves.

— **Kolozsvárt e hó 16-án folyt le a „Szent Antal árvái” részére létesített gyermek menedékház javára rendezett ciklusos felolvasási es-**

télynek VI. másora a kath. főgimnázium dísztermében. Örök bizonyoságot nyújtanak az estek arról, hogy mily szerenésével tudja a vezetőség összhangba olvasztani a kellemes és a hasznos cselekedeteket másfeől. Az előbbi valogatott programjával szolgálja. Ez alkalommal Bárdos Vilma tanítónő és Lőcsey László joghallgató ügyesen kidolgozott és érzéssel áthatott szavalkatokkal; Répai Andor cons. tanár és Taritzky Ferenc igazgató gondonka, illetve zongora virtuóz játékokkal nyújtott magas élvezetet. A „Mária enekkar” női kara szinten előkelő pozíciót foglalt a szereplésében. Ki kell emelnünk Dr. Szentiványi Róbert professzor kedves és hangulatos felolvasását, amelynek szokatián címe: „Ami nagyön hiányzik”, eleve felkeltette a közönség érdeklődését. Olyan probléma ez, amely mindenkit érdekel. Mi minden hiányzik? Mi lehet mégis az, „ami nagyon hiányzik”? A felolvasó szellemes bevezetéssel utalt mintegy arra, hogy nehezen lehetne közös megállapodásra jutni az adható sokféle véleményl szemben. A hivatalnok fizetésemelést vár... a nő a cselekedétfőntesabbnak tartja mindennél... általánosságban mindenki érzi a pénzhiányt. De ami nagyon hiányzik, az a szeretet! Igaza van Dr. Szentiványinak. Hiányzik belőlünk a szeretet. Aligha van a földön, kitörültek nagyrészt, kiirtottak regen szívükből az emberek, miként az igazságot!

— **Lelkigyakorlatok.** P. Fiedler Lipót J. T. atya Szatmárról, a kolozsvári lelkigyakorlatok után Marosvásárhelyre utazott, hol a főgimn. és a leányiskola növendékeinek tartott jötekonny hatású előadásokat. — P. Müller Lajos, kit egyházmegyénkben már előnyösen ismernek, Petroszényben kezdte meg működését, hol az állami főgimnázium, a leányiskola ifjúságának es az oltáregyletnek élénk részvetele mellett teljesítette kötelességét. — Meisels József brassói plebános a nagyszabani állami főgimnázium ifjúságát lelkesíti keresztény életre febr. 23.—27-ig. A többi intézetnek lelkigyakorlatait egyházmegyébeli papok fogják ellátni.

— **Ismeretterjesztő előadás Csíksomlyon.** A Csíksomlyói Jötekonny Nöegylet felkérésére dr. Király Henrik tanár f. hó 19-én a gimn. nagytermében az elektromosság köréből vett tárgyról kísérletekkel egybekötött előadást tartott.

— **Kolozsvári festőiskola.** A Cs. Ferenc festőművész, kinek nevet a fővárosi tärlatokból is mindenki jól ismeri, az idén is megnyitotta jönevü festőiskoláját. A tanítványok csak természet után rajzolnak és festenek és műveikből már egész kis kiállítást lehetne rendezni. Beíratási órák: mindennap delután 2 és 4 óra közt. Az iskolába a művészet kedvelők állandóan beíratkozhatnak.

— **A kolozsvári villamos automobilok.** Kolozsvár városa komolyan foglalkozik azzal a tervvel, hogy villamos automobilokat állít be. Mar meg is történt a megbízás, hogy tanulmányozzák az ügyet azon városokban, hol már az ilyen forgalom életbelépett. Ha látják, hogy jól bevállik másutt, csaknem biztosan vehető, hogy Kolozsvár villamos automobilokat nyer.

— **Örömmel konstatáljuk, hogy a kolozsvári „Szent-Imre kör”, az előbbi évek lassú s úgyszólván eredménytelen működése után, ez évben nagyobb érdeklődéssel, szorgalmas munkával s hatványozott erővel törekszik az egyesület életét emelni és virágzásra juttatni. Mindenesetre agilis vezetőinek: Szentkirályi Ákos elnöknek, Balásy E. György és Szekszárdy József alelnököknek, Csérgő Ta-**

más föltámasz s kiváltképpen S v a b y Nándor házhagynak, aki életrevaló eszméivel buzgólkodik a kör érdekében, köszönhető az új szellemben való haladás! Adja az Ég, hogy siker koronázza e nemes és egyetlen ifjúsági egyesület működését!

— **Halálozás.** Gábor Mózes nyug. lelkész 1910. jan. 29-én életének 45. évében Etédén elhunyt. Temetése febr. elsején volt. Nyugodjék békeben. Hamarabb nem hozhattuk e gyászírt, mert hozzánk semmiféle gyászjelentés nem érkezett.

— **Katholikusok!** A budapesti Úrak Mária Congregatioja elhatározta, hogy főleg a nagy városban számtalan veszélynek kitett egyetemi hallgatók megmentésére Congregatioi Otthont alapít. Ez otthonban fognak elhelyezést nyerni mindazon Mária Gyűléseket, melyek a budapesti Jézusársági atyák vezetése alatt állanak. Az Otthon össze fogja gyűjteni a budapesti intelligenciát, iparosokat, kereskedőket, egyetemi hallgatókat és gimnáziumi tanulókat egyaránt. Reméljük, ez lesz az a kisded mag, melyből a katolikus gondolkodás terebélyes faja fog kifejlődni.

Katholikus önérték ébredésének szükségességét nem kell hangoztatni, hiszen teljesen nyilvánvaló, hogy épen a katolicizmus mostoha gyermeke a mai társadalomnak.

Tamadást támadás után intéznek ellene a páholyok, melyek utolsó jelszava a secularisatio épen az utóbbi időben járta be a sajtót. Az építendő otthon, reméljük, gátat fog vetni az ehhez hasonló jelszavak hódításának.

A szükséges összeg egybegyűjtésére a Nm. pénzügyminisztérium tárgysorozatát engedélyezte, melynek első nyereségtárgya 100.000 kor. értékű ezüst asztali felszerelés. A nyereséyekhez a katolikus világ előkelői érték tárgyak bekezdésével járulnak hozzá.

Öszentsége X. Pius pápa gyönyörű ezüst teakeszletet küldött, melynek minden egyes darabjában benne van a monogramja. Egy sorsjegy ára 1 kor. Kapható: Budapest VIII. Horváthy u. 22. sz. a sorsjegy terjesztő bizottságnál. — A húzás végérvényes határideje 1910. június 13. Aki sorsjegyeket terjesztésre elvállal, az az eladott jegyek értékének 30 illetve 40%-ot kapja jutalékkul.

— **A második Mária Kongregáció** és népzarándoklat indul Lourdesba Bécsből 1910. augusztus 20-án különvonalattal és Felső-Amergauba, (ahol a világhírű passzió játék látható, amit csak minden léz évben adnak elő; gyors bejelentés mindenképpen.) Zürichbe, Mária Einsiedelbe, Luzernbe, Bernbe, Freiburgba, Genfba, Lyonba, Paray-le Monialba (ahol Jézus szent szívet kinyilatkoztatta) és Lourdesba (4 nap). Utazás tartama 14 nap. Árak teljes ellátással és színházi jeggyel Felső-Amergauban I. osztály 460 K., II. oszt. 340 K., III. oszt. 230 K. (Felső-Amergauban nélkül III. oszt. 206 K.) Magyar prospektust küld kívánatra a Marian Lourdes bizottság Bécs, X. ker. Salvator klastromban.

— **Az oltáregyletnek** vasárnap tartott hangversenyén felülírtak: öv. Majláth Györgyné 20 K., Herceg Hohenlohe Clodvigné, Zomora Dániel, Dr. Csabry Bonifác, Soóthy Gyula 10—10 K., Ávéd Jákóné 5 K., Szporni János 3-60 K., Majláth Ferenc 3-40 K., Dr. Roska Miklós, Dr. Vass Albert, Dr. Fejér Gerő, Szabó György, Suhr Károlyné 3—3 K., Tamási Áron 2-60 K., Dr. Csabry Bonifác, X. Y., X. Y., Rass Károly, Dr. Balás Endre 2—2 K., Székál Ignác 1-40 K., Rak József, Butyka Sándor, Dr. Kontz Viktor, Bószó Mátyásné, K. L., N. N. 1—1 K., Varga Ferenc 60 f., Alless Béla 40 f. A nemesszívű adakozóknak ez úton mond hálás köszönetet az egylet vezetősége.

— **Tudomásul.** Oltáregyletünk ez évben nem tart kiállítását s így a kérvényeket haszlatlanul küldik az igazgatóságához. Ezt üzenik Etédre, Kilyénfalvára és Kapokbányára.

— **Német tanár a székelyekről.** A „Kölnische Volkszeitung” febr. 13. vasárnapi mellékletében Dr. K r a a y v a n g e r, sulzbach-saar-i (Trier környékén) gymn. tanár „Erdély nepeköltészeti” c. cikkével egy kis bepillantást nyújt olvasóinak a székelyek, erdélyi oláhok, szászok, cigányok népköltészetébe, azok jelleméből is adva pár vonást. Kezdi a székelyeken s így ír róluk: Keleten, a Maros tővénel, elszigetelten laknak a székelyek. Forró vérei, hevülekeny nép, de puha a szíve s takarékosága, elégedettségé bámulatot érdemel. Valószínűleg a kabarok utódai (szorilj humo ököl!), kik Árpád seregének előőrdarát képezték, míg a tulajdonképeni magyarok (türelem: előzőleg „magyarische szekler” kifejezést használt) csak szt. István király idejében nyomultak Erdélybe. Darabos természetűek, nagy felsőtesttel, de az érdes hüvelyben jó mag rejtőzik s tulajdonuk a kedély bizonyos mélysége, mely csak a természet gyermekeinel mutatkozik. Népdaluk hangulata komor, s a sok szép dal közül, melyek a napi munka után udvaraikból s kunyhóikból kihangzanak, bemutatok itt néhányat. Erre két szomorú nóta következik, melyek elég jól csengenek a rimre alkalmas német nyelven s még a magyar versmérték is meg van tartva. Mind a kettő egy-egy elkeseredett kis lány bánatát énekli, egyiknek babáját katonának vitték, a másiké hűtlen lett. Majd egy a házasságról szóló tréfás nóta csereli fel a harisnyát pantallóval annak bizonyítására, hogy van ám a székelyhelyben „vitz” és „humor” is!

— **A magyar szentkorona-émlék Rómában** a laterani székesegyházban Szilveszter pápa sirjánál f. évi április 16-án lesz. A küldöttségben részt vesznek: Ó Felsege a magyar király képviselője, a magas Püspöki Kar több tagja, a szerzetes rendek és más egyházi testületek képviselői, hazánk számottevő intézményeinek kiküldöttei és egyes résztvevők is. Az országos Katolikus Szövetség (Budapest IV., Ferenciek-tere 7.) a részletes programot az érdeklődőknek megküldi és jelentkezésüket április 1-ig elfogadja. A küldöttség ápr. 11-én indul Budapestről. Fiumen, Velencen, Paduán, Florencen át 15-ére érkezik Rómába. A felavatási ünnepély 16-án lesz. 17-én a Szt. Peter templomban és Vatikánban lesz ünnepség és pápai kihallgatás. A küldöttség egy része Nápolyba, a Vezuvra és Kapriba is kirándul. Aki ezen külön kirándulásban is részt kíván venni, azt külön is jeleznie kell április 1-ig.

— **Felhívás.** Nagy hiányt pótló s az illetékesek részéről méltó támogatásra váró mozgalom indult meg. L u s p a y Kálmán és collegái (kántortartók: Hárskút, Gömör m.) a közelző hónapokban egy magyar és latin szövegű egyházi férfiak gyűjteményt adnak ki 5 korona árban, — a tiszta jövedelmet az egri róm. kath. Tanítók házának juttatva. S minthogy a kiadandó gyűjtemény a képezdek, szeminaryumok, róm. kath. egyházi ének-karok kezükönyve is lesz, kizárólag magas zenei nivón álló darabokat kívánunk gyűjteményükbe felvenni. A magyar énekek közül mise, Oltárszentségről való, Mária-s alkalmi énekek, a latin énekek közül teljes szövegű mise, requiem, Ecce sacerdos, Ave Maria, Tantum ergo, Te Deum, Litanía stb. efféle betétek alkalmazható dolog lesz. Munkatársak országunkban levő székesegyházaknál alkalmazott szakemberek és több kiváló kántor. Kívánatos volna, hogy mi erdélyiek is kivégyük részünket ebből a munkából, annál is

inkább, mert sok, a világ előtt eddig ismeretlen énekek (székesegyházi énekek) látna így nyomtatásban napvilágot. R e s c h L. György erdélyrészi munkatárs.

— **A német protestantizmus vallsága.** Tanulságos a statisztika, mely most jelent meg Berlin városból. Ez a statisztika megállapítja, hogy 1904-ben 47.200 gyermek közül 5800 nem lett megkeresztelve; 20.730 házasságkötés közül 7388 nem került pásztor elé; es 32.000 halott közül 17.000-et egyházi szertartás nélkül temettek el. E szerint a gyermekek egy nyolcadrésze évenként nem részesül a keresztelésben, a házasságoknak több mint egyharmada nem egyházi házasság s a halottaknak több mint fele, mint hitetlen temettetett el. S a helyett, hogy a helyzet javulna, a statisztikák évről-évre szomorubbak ebben a tekintetben. Ugy, hogy a protestánsok 1904. óta jobbnak láttak beszűntetni a statisztikát.

— **Az a művelt Franciaország.** Utón-utó felén az kiáltozzák, hogy a papság meg a csuhások csak butítják a népet. Ellensége a tudomány. Le velük, akkor világítani fog a tudomány fátylaja. Hogy hazudnak, mikorilyeneket mondanak, arra akarok bizonyítást hozni. Franciaországról van szó. Tehát a mi újságíróink szerint a legműveltebb országról, népről. O t t a tehát a nép kell, hogy iskolázott legyen; legalább is tudja az írás-olvasás mesterségét! De hogyan néz ki a valóság? Egy francia műben olvasom a következőket: „Franciaországban nem merik kiadni az írni olvasni nem tudók kimutatását, mert az azt bizonyítja, hogy azoknak a percentage a lakosság arányához viszonyítva sokkal nagyobb, mint más országokban. Különös az, hogy Franciaországban több az írni-olvasni nem tudó katoná, mint Németországban.” — Ezt nem egy pap mondja, hanem egy hitetlen francia újságíró Mirbeau.

— **Erköles és színház.** Homlokegyenest állanak egymással. Korunk kifejlődésnek induló felfogását a színház reprezentálja. Erkölesi példázatot nyújtó darabokat mindinkább leszorítják a wieni erkölcsökkel telt darabok, mint milyen a „Luxemburg gróf” újabb „remeke”, amelyet nagy hatással s főleg zsufozt színház mellett adnak most állandó műsoron. Nem akarunk kritikát írni, de furesának és egyben veszedelmesnek tartjuk e jelenséget. S valami előtörő fájdalom rázza meg a jobbik szívet annak látására, hogy a színház látogató anyja és még alig serdült lánya egyformán „élve z nek és m u l t a n k” a modernizált világ újszülötteiben. Sajnos, manap a tudományt és s művészetet üzleti célnak tekintik s mint ilyen, érthető, többet hoz a konyhára. Az erköles pedig maholnap ponyvára jut!

— **Messina romjai.** Jeleztük, hogy a kolozsvári egyetem ásvány és földtani intézete az olaszországi tanulmányutja anyagilag segítendő, Dr. S z á d e c z k y Gyula professzor előadást fog tartani időközönként. E hó 17—19. napjain a közönségnek, illetve az iskolák növendékeinek vetítő képekkel illusztrált előadásában Messina és környékét mutatta be s elevenítette fel abban a világításban, amelyet e szerencsétlen sorsu város mutatott ama vulkánikus területen, az utolsó nagy földrengés után. Így bizony! Fel-forgat az idő vaskeze mindent!

— **A szabadkőművesek és a játékonyság.** Rendesen azzal szokják letorkolni az embert, ha a szabadkőműveséges veszedelmes voltáról beszél, hogy hát a szabadkőművesek csak játékonyságot gyakorolnak. Titokban teszik, kerül a világ elismerését(?) Hát higgye, aki hiszi, de én nem hiszem! Hiteles tudósításokban ezeket olvasom. A magyar szimbolikus nagypáholly

1909. június 22-én tartotta tanácsulását. Sok mindenről tanácskoztak a hárompontos testvérek. Így pl. az „Eötvös” páholy egy szabadkőműves szellemű napilapnak a megindítását ajánlotta; a „László király” páholy pedig egy heti lap kiadását. Ezen indítványt elfogadták és meg is valósítják, habár tenger pénzbe is fog kerülni. Hiszen az újság az egyházat fogja majd ostromolni, gyalázni, arra minden áldozatot meg kell hozni. De még más is történt a gyűlésen. A „Deák Ferenc” páholy azt indítványozta, hogy az elagodt szabadkőművesek avagy özvegyeik részére egy otthont kellene emelni. Egyhangúlag leszavazták az indítványt, azzal a megokolással, hogy nincsen pénz. Jótékonyra nincsen, de egyházyüölő újságok alapítására van! Ilyenek a szabadkőművesek.

— **A hol nincsen pápa.** A hol nincsen pápa, ottan a keresztény vallás előbb-utóbb szétfoszlik, hire-hamva marad csak. Így van a protestánsoknál. A porosz protestáns egyházhoz sokan tartoznak, a kik meg sincsenek keresztelve. A modern luteránusok ugyanis a keresztelést csak hókusz pókusznak tartják, így sokan nem is kereszteltetik meg gyermekeiket. Egy másik protestáns lelkészgyűlés meg kijelentette, hogy a konfirmálandóktól nem kívánandó meg az, hogy a „Hiszekegyet” elfogadják. Ha nem is hiszik, mégis lutheránusok lehetnek. Így lesz a luteránizmusból — mert semmiféle tekintélyt nem ismer el a hit dolgában — pogányság.

— **Talált tárgy.** Az oltáregyletnek hangversenyén találtatott egy tokban levő fekete szemüveg. Megkapható Papp György üzletében.

IRODALOM. MŰVÉSZET.

* Dr. Szentgyörgyi Jordán Károly: *Márciusi ibolya*, imák és elmélkedések szent József tiszteletére. Budapest (1909.); Stephaneum-nyomda. Ára 2 kor. 50 f. Már negyedik ízben adja kezünkbe a szaniszlói apátplébános úr e kis könyvet, mely szent József dicsőségét hirdeti, mely azt akarja, hogy szent József tisztelete mindenütt visszhangozzék, hogy szeretet töltse be minden szívet az iránt, akit az egyház feje az egész katolikus világ fővédőjének, pártfogójának nyilvánított. Minden megvan e kis könyvben, ami szent József tiszteletére buzdíthat, amennyiben sok jeles szerző nyomán nemcsak a legszebb imákat adja ajkainkra, hanem bő táplálékot is nyújt a jámbor lelkeknek az elmélkedésre. A tudós szerző valóban remekelt a könyv összeállításában. Március hava közeledtével nagyon ajánljuk ezt szívós olvasóinknak.

* „*Nagvasszonyunk*” a lányok országszerte kedvelt képes folyóiratának 11. száma most jelent meg. A szeccszíj, hangulatos címlap végtelenül kedves és élvezetes tartalmat takar. Iránycikkek, elbeszélések, költemények, regényes rajzok közt izléses elrendezésben futnak el szemünk előtt szibériai tájképek vegyesen hazai tájképekkel és Szalay Pál mesteri illusztrációival. Megjelen havonként kétszer Győrött (Káptalandomb u. 18 sz.) előfizetési ár egész évre 4 korona. Nőnőveldek, zárdák, Mária-kongregációk szíves figyelmébe! Mutatványszámot küld a kiadóhivatal.

* „*Zászlónk*”, ez a temperamentumos diáklap minden hónap 15-én 22 ezer diáknak viszi meg az örömet és a szellemi táplálékot. Mert a „Zászlónk” már szinte nélkülözhetetlen szellemi tápláléka lett a keresztény magyar ifjúságnak. A sok tanulságos cikk között, melyek a most megjelent 6 számban helyet foglalnak, vannak közlemények a földrajz, a csillagászat, meteorológia, a sakk, a sport, az aviatika stb. köréből. Különösen érdekesek azok a cikkek, me-

lyek a világegyetem jelenleg legérdekesebb vándorát — a Hallei üstökösöt tárgyalják, geometriai pontossággal hozzákészített rajzok, képek kíséretében. De ezeken kívül van még a füzetben sok jóízű apróság, kedves szépirodami rész — regény, — vers, — művészi illusztrációk, pályázati rész, rejtvények. Nagyon élvezetes a „Fakadó ügyek” rovata, melyben a diákok író gárdája vonul fel, igen szép munkakkal. Minden katolikus diáknak a kezébe kell juttatni a „Zászlónk”-at, melyet meg lehet rendelni évi két koronáért Budapesten, Damjanich-utca 50. sz.

* *Egyházi Közlöny.* A magy. kath. papság számára szerkeszti Gerely József. Cikkjei főképen az egyházjog és pásztorais köréből. Minden heten értékes és gazdag tartalommal jelen meg. Főbb rovatai: Vezérelők. — Egyetemes egyház. — Külföld. — Időszzerű kérdések. — Lelkipásztor. — Közigazgatás. — Szélgjegyzeteket. — Főpásztori körlevelek. — Különfelek. — Irodalom. — A két világ irodalma. — Egyházmegyék személyváltozásai. — Memento. — Szerk. üzenetek. — Hirdetések. — Melegen ajánljuk a főtiszt. lelkészkezdő papság figyelmébe és pártfogásába. Előfizetési ára egész évre 12 korona Budapesten, VIII. ker., Észterházi u. 15 sz.

Szerkesztői üzenetek.

Kolostorban — rémes és borzalmas. A „nagy kámszás” barátok nem váltak be.

Vita aeterna — no kérem! ime az elretettő példa.

„Csend tengerekbe
Temetkezem be
Mint eszja lemt a vizimélyen.”

Tovább nem folytatom.

Kiadóhivatali üzenet.

Válasz több felől jött kérdésre. Lapunkat csak előfizetőknek küldjük. Nem előfizetők kérjék a lapfentartó Társulattól az ingyen példány küldését. A társulat intézkedése szerint fogunk aztán eljárni.

Pályázat.

A kászonföltelzi rk. iskolához segéd-kántortanítói állásra március 3-ig pályázatot hirdetünk. Fizetés 1000 kor., lakás, kert, javításra kilitás van, legeltetés, laizás. Kántori oklevél szükséges. Személyes megjelenés és kántori próba március 6-án megkivántatik. Felszerelt kérések március 3-án este 6 óráig Plébánia, Nagykáson (Csikmege) címre küldendők. Választás március 6-án délután. Kepe érteke az 1893. évi értékelés szerint van főlvéve. De többet ér. Kötelesség díjfelvételben.

Iskolaszék.

Szőlőoltványokat

szállít amerikai sima és gyökeres vosszoket különféle fajokban. **Fajtisztaságért jótállva** legdusabb választékban a már évek óta elsőnek és legmegbízhatóbbnak ismert:

Külföldi első szőlőoltvány telep

Tulajdonos: **CASPARI FRIGYES**
Medgyes 76 sz. (Nagyküküllő megye.)

Tessék képes árjegyzéket kérni!

Az árjegyzékben találhatók az ország minden részéről érkezett **elismerő levelek**, ennél fogva minden szőlőbirtokos megrendelésének megtétele előtt az ismerős személyiségektől úgy szomint irasbelileg bizonyosságot szerezhethet magának **fenti szőlőteepfeltétlen megbízhatóságáról.**

Keresztény családok lapja **AZ ÉLET.**

Szerkesztő: **Andor József.** Főmunkatársak: **Dr. Prohászka Ottokár és Szemere György.**

Előfizetési árak: **Egész évre 20 kor., Fél évre 10 K., negyedévre 5 kor., egy óra 2 kor.**

Szerkesztőség és kiadóhivatal: **BUDAPEST, VIII., Szentkirályi-utca 28.**

— Szükséges volna az —

OLTÁREGYESÜLETI LAP

I., II., III., IV. évfolyama. Az illető bármi árát szívesen megadna. Sziveskedjék az illető ebbei ajánlatát **h o z z á n k** beküldeni.

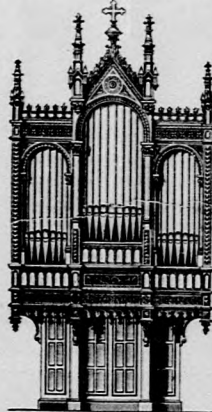
Méhészeknek fontos!!

Az első magyar kereskedelmi méhetelep tulajdonosa:

Kühne Ferenc Utóda

Budapest, I. ker., Atilla-u. 99.

ajánlja dúsan felszerelt raktárát a legjobb és legmegfelelőbb kaptárakból, melyek jó anyagból, pontosan és lelkümmerelesen készítettnek; továbbá mindennemű eszközöket és szerszámokat, melyek a méhészkedéshez kívánatnak, a legjobb minőségben és olcsó áron elad. Az 1910. évre szóló magyar vagy német nyelvű gazdagon **illusztrált és sok újdonságot tartalmazó főárjegyzékek „Méhészeti Utmutató”-val** együtt ingyen és bérmentve küldetnek, valamint bármilyen utasítások és tanácsok kíváratra közöltenek.

BODA JÓZSEF

orgona és harmonium építő Csiktaplocán.

Van szerencsém a főtiszt. papság és a m. t. egyháztanács szíves tudomására hozni, miszerint

ORGONA és HARMONIUM ÉPÍTŐ MŰHELYEMET

teljesen ujonnan rendeztem be, minek utánna módomban áll a legnagyobb szabásu orgona építését is olvállalni. Bárminemű javításokat és átalakításokat jutányos árban, pontosan eszközölök.

A n. érd. közönség pártfogását kéri, kiváló tisztelettel

Boda József, orgona és harmonium-építő Csiktaplocán.

ALAPÍTVÁ 1898.

ALAPÍTVÁ 1898.

A Batthyány-intézet közleményei.

Dániel Imre „Diarium“-a.

(Folytatás.)

Cont. pag. 19.

19. old. folyt.

Atq(ue) opportunissimum meis studiis Conventum Pa-

Pag. 20.

trum Augustinianorum ad Sanctum Spiritum esse existimabat, auctor proinde mihi fuerat, ut ad Nunciium accessurus, orarem Ejsdem hoc fine commendationem apud Priorem augustianorum interponi. Post haec familiares mecum sermones instituit, meq(ue) ad spectandum penitus Magni Hetruriae Ducis palatium deduxit. Si structura spectetur, nihil illo elaboratius; si materies, nihil gravius; si ornatus, nihil magnificentius; nam praeterquam, quod a probatissimis pictoribus depicti sint fornices hujus Palatii, celeberrimorum Pictorum tabulas in singulis, quae plurima sunt, miroq(ue) ordine disposita, Cubiculis videre est. Proximum est, ad quod ex ipsa domo descensus patet, isq(ue) percommodus, Viridarium longè amplissimum, atq(ue) in ambulacra tributum sanè pulcherrima. Haec arbores, hinc, atq(ue) illinc concinne, varièque locatae, statuæ quamplurimae, piscina artificiosam insulam circumadiuens, factitiae aquarum pluviae, riariorum avium, aliorumq(ue) animantium conclavia, florum Aerae exornant ad delicias, atq(ue) deambulantium incredibilem voluptatem. Colloquebamur mutuo et latine, et germanice. Latinam linguam se non usq(ue) adeo callere fatebatur Canonicus ille, atq(ue) se mirari dicebat, quod Hungaris tam familiaris lingua foret Latina, simul addebat, se Váczi, dum illic cum Cardinali Migazzi moraretur, plures Idiotismos Latinos ab Hungaris pronun-

Pag. 21.

ciari solitos nequaquam intelligere potuisse: talem esse propositionem hanc à se Váczi auditam: *Ego curabo famulo centum baculos dari.* Invitavit me, post hos sermones, ad prandium postridie apud se summendum. Deinde altera vice accessi Nunciium, cui postquam insinuatius fuisset, illico admissus sum ad audientiam. Redditis litteris Vienna adlatis, me sibi viciniam sedere jussit. Sermonem auspicatus est a modernis Caesaris reformationibus. Num Florentiae moras tracturus essem? ex me postea percontabatur. Rogabam illico Nunciium, ut suam apud Priorem Augustinianorum commendationem pro me interponere dignaretur, ut illic mihi erga praestandum censum morari liceret, donec Florentiae studiorum causa permansero.

Reposuit mihi statim cum quadam admiratione: se votis meis secundare nequaquam posse, suam Jurisdictionem nimium constrictam esse, se nullum in Florentinis Conventus imperium (In marg.: amplius) exercere posse, se grave discrimen incurserit surum (his usus est verbis) si se tali rei immiseret. Auditis his, continuo Nuncio vale dixi, dolens, tam parvum effectum Viennensem commendationem produxisse. Fixum igitur mihi fuit, continuo de Romana occasione providere, ne in Diversorio diuturniores moras trahens, omni meo aere exhaurirer. Vectorem itaq(ue) crastino die Romam discessurum conduxit, aureis duobus illico anticipatae illi praestitis.

Pag. 22.

Constituta igitur occasione, eodem sene famulo me circumducente, quae visu digniora erant, quantum pomeridiani temporis angustiae admittebant, perlustranda suscepit. A Metropolitana amplissima Ecclesia initium feci, quae tota exterius ex quadrato, sculptove marmore eximie, ac magnificentissime constructa est. Exterior hujus Ecclesiae ambitus elegantia vix ulli secundus. Adjuncta Ecclesiae Turris itidem ex marmore altissima est, ad quam per gradus amplius quadringentos ascenditur. In area principis hujus Basilicae portae objecta conspicitur praestantissima S. Joannis Baptistae aedicula, ex templo martis in Baptistarium conversa. Ejus valvis ex aere, quae externis partibus introentibus patent, variae Veteris, ac Novi Testamenti historiae insculptae sunt. In hac aedicula ad latus epistolae Principis aerae visitur aereum sepulchrale Monumentum Joannis XXIII. Pontificis, qui a Concilio Constantiensi Pontificatu privatus est. Quod deinde supererat temporis, percurrentis variis amoena hujus Urbis plateis, et visitandae Ecclesiae eleganti Beatae Mariae Virginis de Annuntiatione, quae Patrum Servitarum est, impendi. Coena postrema cum socio itineris sumpta, qui hac ipsa nocte Liburnum suum iter prosecutus est, rebus meis componendis vacavi, quas Florentini Telonii visitatio sus, deq(ue) disjecerat. Vivitur Florentiae carissimo pretio. Misere refecti multum solvere debuimus. Caupo amplio

Pag. 23.

caerulei coloris pallio, cujus Collare aureis fimbreis ornabatur, indutus, cum grandi petaso capiti suo imposito, quem ne movere quidem dignatus est, Nobis inserviebat. Figuram Romani cujsdam Dictatoris praeseferebat!

(Fiaschi kanonok szorgosan jó szálláson tünődött) s tanulmányaim céljaira legalkalmasabbnak

20. old.

az ágostonrendi barátok Sz. Lélekről nevezett kolostorát tartotta. Ezért azt tanácsolta, hogy keressem fel a Nunciust és kérjem az ágostonrendiek perjelénél közbenjárását. Ezután barátságosan elbeszélgettem velem s elvezetett a toscanai nagyherceg palotájának alaposabb megtekintésére. Páratlanul kidolgozott ez épület minden részlete; anyaga igen tartós; díszítése pedig fenséges, mert nemcsak, hogy a boltozatokat ékítik válogatott mesterek festményei, hanem a nagyszámú s jól rendezett termekben a leghíresebb festők alkotásai is láthatók. Az épületből kényelmesen le lehet menni a közelfekvő tágas kertbe, melyben gyönyörű utak ágaznak el. Az utak mentén két oldalt változatos sorban elhelyezett fák díszlenek, nagyszámú szobor áll, egy halastó mossa valami művészi sziget partjait, mesterséges vízesések, ritka madaraknak s egyéb állatoknak házikói tűnnek szembe, virágágyak tarkálnak a sétalók elvezetere és kimondhatatlan gyönyörűségére. Felválva latinul és nemetül beszélgettünk. A kanonok megvallotta, hogy a latin nyelvben nincs olyan nagy készsége s csodálkozott, hogy a magyaroknál olyan otthonos a latin szó. Hozzátettem egyúttal, hogy mikor Migazzi bíboros kíséretében Vácott időzött, semmikép nem tudott több magyar ajakról elhangzott latin sajátosságát

21. old.

megérteni. Ilyen például ez a Vácott hallott kijelentés is: „Ego curabo famulo centum baculos dari.“ „Adatok száz botot a szolgáltnak“. Ezután a beszélgetés után meghívott másnap délre magához. Még egyszer felkerestem erre a Nunciust, a kihez a bejelentés után rögtön bejutottam. Miután a Bécsből hozott levelet neki átadtam, a maga közelébe ültetett. Beszélgetésünket a császár útjásán kezdte. Azután kérdézősködött, hogy hosszasanban maradok-e Florenben? Mentem megkértem őt, hogy az ágostonrendiek perjelénél ajánljon be engem, hogy — mig tanulmányi célból Florenben időzőm — bizonyos összeg lefizetése elleneben ott tartózkodhassam.

Nemi megütközéssel felelte rögtön, hogy ő óhajomnak semmikép nem tehet eleget, mert hatásköre nagyon szűkre van szabva, a florenai kolostorokra nincs többé semmi befolyása, önmaga igen kellemetlen helyzetbe kerülhet (e szavakat használta), ha efféle dolgokba avatkozik. Ezt hallva tüstént elbucsztam a nunciustól, sajnálkozva afőlött, hogy a bécsi ajánlatnak ilyen csekély fogantja lett. Elhatároztam tehát, hogy hamarosan gondoskodom egy Rómába vivő alkalmatosságról, nehogy kénytelen legyek hosszasan időzni a vendégfogadóban, s kifogyjak minden pénzből. Fogadtam azért egy kocsi, ki másnap Rómába vigyen s két aranyat mindjárt előre lefizettem neki.

22. old.

Mikor már az alkalmatosság meg volt, elindultam az érdemesebb látnivalókat megtekintésére, amennyire a rövid delután megengedtem. Közben az említettem öreg szolga vezetett. A hatalmas érseki templom kezdtem, melynek egész külseje négyszögű, faragott márványból készült, jelesen és nagyszerűen. E templom külső csarnoka valasztékosság dolgában párját ritkítja. A templom mellett feynyuló marvány torony igen magas, úgy, hogy több mint négyszáz lépés vezet fel hozzá. E bazilika főkapuja előtt elterülő téren Ker. Sz. János remek kis temploma látható. Mars templomából alakították át baptisztériummá. Ércskapujának külső oldalain, melyek a látogató szemébe ötlének, ó és újszövetségi történetek vannak bevésve. E kis templomban a főoltártól jobbra annak a pápának, XXIII. Jánosnak, érc síremléke látható, kit a konstanzi zsinat megfosztott méltóságától. A mi időm maradt, e kedves város utainak bejárására s a szervita atyák izléses templomának, a Santissima Annunziatának megtekintésére fordítottam. Utitársammal, ki még az éjjel Livornóba folytatta útját, utójára megvaosoráztam, azután rendbehoztam holmimat, mely a florenai vámulás közben össze-vissza hanyódott. Florenben bizony nagyon drága az élet. A szűkös elátásért sokat kellett fizetnünk. A vendéglős

23. old.

arany galléros bő kék köpenyben, fején jókora kalappal, amit meg nem emelt semmiért, szolgált volt ki bennünket. Olyan alakja volt akár egy római dictatornak.

ALAPÍTTATOTT 1848-BAN.

ALAPÍTTATOTT 1848-BAN.

Melczer Gusztáv

viaszgyertya, szappangyára NAGYSZEBENBEN.

Ajánlja elismert legjobb temp-
lomi gyertyáit minden kívánt
nagyságban viaszból, stearin-
ból és ceresinből.

Számos elismerő levéllel rendelkezik.

Kedvező fizetési feltételek.

Bérmálási lapok, Bérmáltak anyakönyve,

A bérmálás szentségének -
szertartása s minden más egy-
házi hivatalos nyomtatványok
nagy készletben kaphatók:

Papp György

könyvnyomdájában

GYULAFEHÉRVÁRT.

Alapított 1840-ben.
1890-ben állami ezüst-
éremmel kitüntetve. . .

Hönig Frigyes

cs. és kir. szabadalmazott
haranggyár, ARAD,
Rákóczy-utca 11—28.

Ajánlja a hangoknak elő-
revaló meghatározásával

saját találmányú cs. és kir. sza-
badalmazott harangjait, melyekkel
igen tetemes súly és armetakarítás éretik el-
p. u. egy ilyen szabadalmazott 260 klg. súlyú
harang hangja egy más regibb szerkezetű 460
klg. harang hangjával egyenlő.

A legújabb ingó rendszerű for-
gatható vasharang felszerelést, melyek
a tornyot nem rázkódtatják, járásuk oly könnyed,
hogy egy gyermek is több harangot
huzhat egyszerre.

Régi harangoknak ilyen forgatható könnyen huz-
ható vasszerelésre való átalakítását, — repedt haran-
goknak újraváló ontását vagy csekély felülízetés
mellett való becserelését.

Tűzmentes és szilárd vasharang-állványokat.

Több évi szavatolás. Kedvező fizetési feltételek.

Képes arlapot és költségvetést díjmentesen küld.

FLEISCHER JÁNOS

(Keresztény katolikus cég)
egyházi ruha és reverenda-szabó
PÉCS, Ferenciek-u. 9.

Évek hosszú gyakorlata képezi a legjobb
szabású, minőségű és finoman kidolgozott reve-
rendák és címádák, papi civil öltönyök
előállítására.

Üzletemet első sorban

Egyházi ruhák

készítésére rendeztem be. **Mindennemű egy-
házi ruhák:** casulák, pluvialék, velumok, bal-
dachinumok, minisztráns ruhák, zászlók, lobogók,
karingek, álbák, kehelyruhák stb. készíttetnek.

Nem kell sem Budapestre, sem Bécsbe menni.
Üzletem **versenyképes** minden pesti vagy bécsi
céggel úgy **szabászat, mint ár és minőség**
tekintetében. Tessék meggyőződni róla.

Egyházi ruhák javítása olcsón és jól
eszközöztetnek.

! Költségvetés, árjegyzék ingyen. !

— Személyesen is megjelenek —